

Kulturnatten gav indblik i migrænenes biologi

Hvordan kan forskere blive klogere på migræne ved bevidst at udløse et anfald? Det var et af de spørgsmål, som læge og migræneforsker Haidar Al-Khazali tog fat på i et veloplagt foredrag, da Nationalt Videnscenter for Hovedpine inviterede indenfor under Kulturnatten.

Migræne skal ikke reduceres til “bare hovedpine”, understregede Haidar Al-Khazali, Dansk Hovedpinecenter, i sit foredrag til Kulturnatten i Panum Tårnet på Københavns Universitet.

“Migræne er langt mere end bare en hovedpine. Det er en alvorlig neurologisk sygdom, som påvirker rigtig, rigtig mange mennesker verden over.”

Faktisk rammes hver sjette af sygdommen; tre gange så mange kvinder som mænd. Blandt kvinder i alderen 15–49 år ligger migræne globalt på førstepladsen, når man ser på sygdomsbyrden. Målet på kulturen er at gøre det lettere at leve med sygdommen og få bedre kontrol over den. For Hovedpine funktionstab.

Når forskerne udløser migræne med vilje

En central del af foredraget handlede om de såkaldte provokationsmodeller, som forskerne bruger til at undersøge, hvad der sker i kroppen, når et migræneanfald opstår. Her får forsøgspartnere bestemte signalstoffer, som forskerne mistænker for at kunne udløse migræne. Deltagerne overvåges nøje, så forskerne kan undersøge, om og hvordan et anfald opstår. Formålet er ikke at påføre deltagerne unødigt ubehag, men at identificere de biologiske mekanismer, der driver sygdommen.

Som Haidar Al-Khazali forklarede:

“Rationalet er netop, at hver gang vi formår at udløse migræne, åbner der sig en potentiel vej for udvikling af et lægemiddel mod den udløsende mekanisme.”

Forskerne har blandt andet arbejdet med signalstofferne CGRP og PACAP, som kan fremkalde migræneanfald hos personer med migræne.

Når forskerne har identificeret et signalstof, der kan udløse migræne, kan næste skridt derfor være at forsøge at blokere enten signalstoffet eller dets receptor.

Fra signalstof til behandling

Forskning i blandt andet CGRP har allerede ført til udviklingen af nye migrænebehandlinger. De hjælper i dag mange mennesker, men behandlingerne virker ikke lige godt for alle. Derfor forsøger forskerne at identificere flere signalstoffer og mekanismer, som kan være relevante hos forskellige patienter. Lægemidler, der blokerer PACAP-signaler, er nu under klinisk udvikling som forebyggende behandling.

Det langsigtede mål er mere individualiseret behandling, sagde Haidar Al-Khazali.

“Min første drøm er, at jeg kan sige til en person med migræne: Jeg ved, hvilken biologi der driver din migræne – hvilket signalstof. Og her har jeg modgiften. Min anden drøm er, at vi kommer til at forstå, hvad der får et migræneanfald til at starte, og hvad der får det til at stoppe. Der må være en slags biologisk “knap” i hjernen, som tænder og slukker anfaldet. Hvis vi kunne identificere den mekanisme og slå den helt fra, ville man ikke længere tale om alene at kontrollere migrænen, men om noget, der nærmer sig en egentlig kur.”

Gode spørgsmål fra salen

Efter foredraget var der gode spørgsmål fra publikum. De handlede blandt andet om arvelighed, nyere behandlinger og deres effekt, samt hvorfor migræne rammer flere kvinder end mænd. Det har man ikke den fulde forklaring på, men hormoner spiller sandsynligvis en vigtig rolle. Migræneanfald kan således være hyppigere eller mere intense omkring menstruationscyklussen, og hos mange ændrer migrænen sig under graviditet, når hormonniveauerne ændrer sig, fortalte Haidar Al-Khazali.

Foredraget gav tilhørerne både et indblik i, hvor kompleks en neurologisk sygdom migræne er, og i hvordan forskning i sygdommens grundlæggende mekanismer allerede har ført til nye behandlinger – og kan bane vej for endnu mere målrettet behandling i fremtiden.

